

SAYI: 5, OCAK 2013

K

T

Ü

S

B

E

SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

TRABZON

ISSN 2146-3727

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ**

Sahibi

Prof. Dr. Ahmet ULUSOY

Editör

Doç. Dr. Fazıl KIRKBİR

Editör Yardımcıları

Yrd. Doç. Mücahid KAÇAR
Arş. Gör. Oğuzhan ASLANTÜRK

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Doç. Dr. Birol KARAKURT

Dergi Sekreteryası

Arş. Gör. Serhan GÜL
Arş. Gör. Bahadır GÜNER

SAYI 5 OCAK 2013

ISSN 2146 - 3727

Kapak

Arş. Gör. Oğuzhan ASLANTÜRK

İletişim Adresi

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kanuni Kampüsü
Trabzon

E-posta: sbedergi@ktu.edu.tr

Tel: 0 (462) 377 2022

Her hakkı saklıdır. Bu derginin hiçbir bölümü yazılı ön izin olmaksızın hiçbir biçimde ve hiçbir yolla yeniden üretilemez ve dağıtılmaz. Dergide yayınlanan çalışmalardaki görüş ve düşünceler yazarların kişisel görüşleri olup, hiçbir şekilde Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün veya Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin görüşlerini yansıtmaz.

DANIŐMA KURULU

Ahmet HAMDİ TOPAL Medipol Üniversitesi
A. KASIM VARLI Zaimođlu Üniversitesi
Ahmet İNCEKARA İstanbul Üniversitesi
Ahmet ULUSOY Karadeniz Teknik Üniversitesi
Aykut ÇOBAN Ankara Üniversitesi
Bayram ZAFER ERDOĞAN Bilecik Üniversitesi
Ekrem CENGİZ Gümüşhane Üniversitesi
Ersan BOCUTOĐLU Karadeniz Teknik Üniversitesi
Ferit KÜÇÜK Harran Üniversitesi
Halil İbrahim Bulut Karadeniz Teknik Üniversitesi
Harun TERZİ Karadeniz Teknik Üniversitesi
Hasan ÖZYURT Karadeniz Teknik Üniversitesi
Hasan TÜREDİ İstanbul Ticaret Üniversitesi
Hilmi Erdoğan YAYLA Gümüşhane Üniversitesi
Hilmi ZENGİN Karadeniz Teknik Üniversitesi
Mehmet KARA BOZOK Üniversitesi
Mehmet TUNÇER Karadeniz Teknik Üniversitesi
Mevhibe ÇOŐAR Karadeniz Teknik Üniversitesi
Nezhat ALTUNTAŐ Karadeniz Teknik Üniversitesi
Murat FERMAN IŐık Üniversitesi
Mustafa AYDIN Selçuk Üniversitesi
Mustafa ÇIKRIKÇI İstanbul Aydın Üniversitesi
Mustafa Köseođlu Karadeniz Teknik Üniversitesi
Nedim BAYUK Harran Üniversitesi
Osman PEHLİVAN Karadeniz Teknik Üniversitesi
Rahmi YAMAK Karadeniz Teknik Üniversitesi
Seher ÜLKÜ Karadeniz Teknik Üniversitesi
Selçuk PERÇİN Karadeniz Teknik Üniversitesi
Suat OKTAR Marmara Üniversitesi
Ömer TORLAK EskiŐehir Osmangazi Üniversitesi
Őuayip ÖZDEMİR Afyon Kocatepe Üniversitesi
Tuba YAKICI AYAN Karadeniz Teknik Üniversitesi
Ülkü ELİÜZ Karadeniz Teknik Üniversitesi
Yusuf ŐEVKİ HAKYEMEZ Karadeniz Teknik Üniversitesi
Cevahir UZKURT EskiŐehir Osmangazi Üniversitesi
İbrahim TELLİOĞLU Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Yusuf TEKİN Gençlik ve Spor Bakan Yard.

İÇİNDEKİLER

Üniversite Öğrencilerinin Avrupa Birliği Bakış Açıklarına Yönelik Bir Araştırma (Aydın ÜNAL ve diğerleri).....	7
Geleneksel Mecra ve İnternet Ortamı Arasındaki Reklam İçeriklerine Yönelik Algı Farklılıkları Üzerine Bir Araştırma: İstanbul İli Örneği (Cihan BECAN).....	23
Türkiye’de İhracata Dayalı Büyümenin Sektörler İtibariyle Analizi (Harun TERZİ ve Seval AKBULUT).....	43
Mesleğe İlişkin Şiddet Üzerine Bir Araştırma (Salih DURSUN ve diğerleri).....	59
Şarap Yasağının XVI. Yüzyıl Divanlarındaki İzleri ve Kanunî Sultan Süleyman Dönemi Şarap Yasağı (Savaşkan Cem BAHADIR).....	71
Geçmişten Bugüne “Tahir İle Zühre” (Fırat CANER).....	103

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AVRUPA BİRLİĞİ BAKIŞ AÇILARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Ahmet ALTAY¹
Aydın ÜNAL¹
Selçuk ÖZKAN¹
Sultan Mehtap İZMİRLİ AYAN¹
Seda AKIN GÜRDAL¹
Bahtiyar DURSUN²

ÖZET

Bu çalışmada; üniversite eğitimi alan gençlerin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine bakış açıları ve öğrencilerin Avrupa Birliği üyeliğinden ekonomik, kültürel ve ulusal anlamda beklentileri belirlenmeye çalışılmaktadır. Araştırma evreni olarak Kırklareli Üniversitesi'ne bağlı yedi meslek yüksekokulunun öğrencileri belirlenmiştir. Araştırma evreninin belirlenmesinde; meslek yüksekokullarında temel bilim alanlarına giren tüm programlarda eğitimin yürütülmesi etkili olmuştur. Araştırma evrenini oluşturan öğrenci sayısı 7500 kişidir. Örneklem belirlemede esas ise devam zorunluluğu bulunan öğrenciler oluşturmuştur. Bu öğrencilerin sayısı 6500 civarındadır. Veri toplama sürecinde bu öğrencilerin 3400 tanesine ulaşılmıştır. Veriler SPSS 13.0 istatistik programı vasıtasıyla analize tabi tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Öğrenci Bakış Açısı, Kırklareli, Türkiye.

A RESEARCH DETERMENING THE PERSPECTIVES OF UNIVERSITY STUDENTS IN TOWARD EUROPEAN UNION

ABSTRACT

This study aims to determine the perspectives and expectations in terms economical, cultural and national sense of undergraduate students in Turkey toward European Union membership. The research area consists of students from seven vocational colleges of Kırklareli University. The factor that affects the research area is the ongoing education in all programmes including the fundamental science areas in vocational colleges. The number of the students that constitutes the research area is 7500. In determening the sample what constitutes the main point is the students whose attendance is compulsory. The number of these students is 6500. 3400 students have been contacted in collecting data process. The datas have been analyzed via SPSS 13.0 statistic programme.

KeyWords: European Union, Student Perspective, Kırklareli, Turkey.

1Öğr.Gör., Kırklareli Üniversitesi, Pınarhisar Meslek Yüksekokulu, Bilgi Belge Yönetimi;

E-posta: ahmet.altay@kirkclareli.edu.tr

2Yrd.Doç.Dr., Kırklareli Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Elektrik - Elektronik Mühendisliği Bölümü; E-posta: bahtiyar.dursun@kirkclareli.edu.tr

GİRİŞ

İkinci Dünya Savaşı'nın neden olduğu ekonomik ve siyasal kaosu çözmek için 1951 tarihinde Paris Antlaşması'yla Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT)'nin Fransa, Almanya, İtalya ve Benelux Ülkeleri (Belçika, Hollanda ve Lüksemburg) katılımıyla ilk kez somut bir varlık haline gelmiş olan Avrupa Birliği (AB) fikri, 1957 Roma Antlaşması'yla devam eden Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM)'nun kurulmasıyla gelişim kazanmış ve nihayet Şubat 1992'de imzalanan ve Kasım 1993'te yürürlüğe giren Maastricht Antlaşması ile "Avrupa Birliği" adını alan ekonomik ve siyasal bir Avrupa bütünlüğünü hedefleyen bir birlik haline almıştır (Dedman, 1996; Gerven, 2005). Avrupa Birliği günümüzde; Belçika, Danimarka, Almanya, Yunanistan, İspanya, Fransa, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya, Portekiz, Finlandiya, İsveç, İngiltere (Birleşik Krallık), Çek Cumhuriyeti, Estonya, Güney Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovenya, Slovakya, Bulgaristan ve Romanya olmak üzere yirmi yedi üye ülkeden oluşan ve toprakları büyük ölçüde Avrupa kıtasında bulunan siyasal ve ekonomik bir örgütlenmedir.

XVIII. yüzyıldan itibaren Türkiye ve Avrupa arasındaki ilişkilere bakıldığında; Batı'nın değerlerini Türkiye'nin siyasal ve sosyal yaşamına hâkim kılma çabalarını gözlemlemek mümkündür. Türkiye Avrupa Birliği ilişkileri de bu çerçevede değerlendirilebilir. Türkiye'nin 31 Temmuz 1959'da, Avrupa Ekonomik Topluluğu'na "ortak üye" (associatemember) olmak için başvurmasıyla başlayan Avrupa Birliği'ne üyelik süreci ülkemizin batılılaşma serüveninin en önemli halkasını oluşturmaktadır. Demir'e (2005) göre; Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci 14 Nisan 1987'de tam üyelik için başvuru yapması ve 1999 yılının Aralık ayında gerçekleştirilen Helsinki Zirvesi'nde, Türkiye'nin Avrupa Birliği tam üyeliğine adaylığı kabul edilmesiyle önemli bir ivme kazanmıştır. Özellikle iki binli yıllarla birlikte ülkemizin, AB müktesebatının tamamına uyum sağlaması gerektiği gerçeği ön plana çıkarılmış ve nihayetinde 17 Aralık 2004 Brüksel Zirvesi'nde, Türkiye'nin tam üyelik müzakerelerinin başlatılması kararı ile hem Avrupa açısından hem de Türkiye açısından yeni ve önemli bir aşamaya girilmiştir.

Canbolat'a göre (2002); Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde; Avrupa Birliği'nin ve bu birliğe üyeliğin, tam olarak neleri ifade ettiğinin ve temel dinamiklerinin ne olduğu konusunun, toplumun her kesiminde daha doğru anlaşılması ve doğru uygulamalar ışığında hareket edilmesinin sağlanması büyük önem taşımaktadır. Çünkü Avrupa Birliği'ne katılacak olan Türkiye'den doğal olarak Avrupa Birliği'ne yönelik uyum yeteneğini geliştirmesi beklenecektir. Türk toplumu içinde yer alan bireyler; yani bu ülkenin siyasal karar alıcıları, uygulayıcılar, akademisyenler, hâkimler, savcılar ve her kesimden halk, böyle bir sistem içinde yer alırken; toplumsal, kültürel, politik, ekonomik, kurumsal ve tarihsel bir proje olan Avrupa Birliği ile ilgili, geniş bir ufka ve donanımına sahip

olmak durumundadır. Üyelik durumu herkesi ilgilendirmektedir. Erdoğan'a (2005) göre; birliğe üyeliğin, Türkiye'de yaşayan insanların yaşamlarının nasıl etkileyeceği ya da üye olmanın gerekli koşulları olan "uyumlaşma" sonucu kabul edilen kuralların neler olduğu konusunda toplumun bilgilendirilmesi ve bu süreçle ilgili toplumsal tutum ve algının tespit edilmesi kaçınılmazdır.

Ülkemizin Avrupa Birliği'ne üyelik süreciyle ilgili olarak, yaklaşık olarak yarım asırlık mücadelesinin çeşitli dönemlerinde, toplumun çeşitli kesimlerine yönelik olarak "Avrupa Birliği'nin nasıl algılandığı" konusu ile ilgili araştırmalar yapılmıştır. Literatüre bakıldığında konuyla ilgili yapılmış akademik tezlerin sayısının fazlalığı göze çarpmaktadır.

Bozkurt'un (1991) "Avrupa Birliği: İşçi Sendikalarının, İşverenlerin, Siyasal Kurumların ve Kamuoyunun Tutumu Açısından İncelenmesi" isimli doktora çalışması, Kaçar'ın (2004) "Avrupa Birliği Sürecince Türkiye'deki Siyasi Partilerin Tutumları: Milli Nizam Partisi'nden Adalet ve Kalkınma Partisi'ne" isimli yüksek lisans çalışması, Erdoğan'ın (2006) "Refah Partisi Döneminden Adalet ve Kalkınma Partisi Dönemine İslami Kadınların Avrupa Birliği Algılaması" isimli yüksek lisans çalışması, Genç'in (2007) "Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türk Polislerinin İnsan Hakları Konusundaki Eğitimi ve İnsan Hakları Algılaması (Afyonkarahisar Örneği Üzerinde İnceleme)" isimli yüksek lisans çalışması, Fotiou'nun (2007) "Türkiye'deki Politik Elitlerin Avrupa Birliği Tam Üyeliği İçin Gerekli Kriterleri Algılayışları" isimli yüksek lisans çalışması, Sezen'in (2008) "Türk Dış Ticaret Yöneticilerinin, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Üyeliği Yönündeki Tutumlarının İstatistiksel Analizi" isimli yüksek lisans çalışması, Poyraz'ın (2008) "Türk Toplumunun, Avrupa Birliği'ne Üyeliği Algılama Düzeyi" isimli yüksek lisans çalışması, Tandiroğlu'nun (2008) "Avrupa Birliği İngilizce Dil Portföyü ve Avrupa Ortak Başvuru Metni'de Tanımlanan Öğretmenler İçin Gerekli Özelliklerin Öğretmenler Tarafından Şu An Sahip Oldukları ve Ulaşmak İstedikleri Özellikler Çerçevesinde Nasıl Algılandığını Ortaya Çıkarmak: Örnek Olay İncelemesi" isimli yüksek lisans çalışması, Öztürk'ün (2009) "2007 Genel Seçimlerinde Siyasal Partilerin Avrupa Birliği'ne Yönelik Tutumları ve Bu Tutumların Medyaya Yansıması" yüksek lisans çalışması, Kurtoğlu'nun (2010) "Avrupa'da Yaşayan Türklerin Avrupa Birliği'ne İlişkin Kamu Gündemi Oluşması Sürecinde Avrupa Birliği'ne Yönelik Tutumlarının Kalitatif Bir Değerlemesi: Avusturya Örneği" isimli doktora çalışması, Bulut'un (2010) "Avrupa Birliği'ne Katılım Sürecinde Polis Yöneticilerinin İnsan Hakları Algılaması: Ankara Örneği" isimli yüksek lisans çalışması ve Şahin'in (2011) "Türkiye'de 2007 Milletvekili Genel Seçimleri Işığında: Siyasal Partiler Ve Seçmenlerinin Avrupa Birliği'ne Yönelik Tutumları" isimli doktora çalışması konuyla ilgili önemli kaynaklar arasında yer almaktadır.

Avrupa Birliği'ne yönelik tutum ve algıları tespit etmeye yönelik yapılmış olan makalelere bakıldığında ise; Esendemir'in (2002) "Osmanlı-Türk Aydınının Batı Algısından AB Politikası" isimli çalışması, Kaçmazoğlu'nun (2002) "Türkiye Avrupa Birliği Üzerine Sorular ve Görüşler" isimli çalışması, Hayır'ın (2004) "Avrupa Birliği Türkiye İlişkileri: Halkın ve Sanayicinin AB Konusundaki Düşünceleri" isimli çalışması, Reçber'in (2005) "Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Üye Adaylığının Topluluklar Yargısı Açısından Geçerliliği" isimli çalışması, Esen'in (2006) "Yerel Yönetimlerin Avrupa Birliği Konusunda Eğitim Gereksinimleri: Görüşler ve Öneriler" isimli çalışması, Güreşçi'nin (2006) "Türkiye Avrupa Birliği (AB) İlişkileri Sürecinde Kamuoyunun Tutumu ve Değerlendirilmesi" isimli çalışması, Kakilli ve arkadaşlarının (2007) "Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Elektrik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Avrupa Birliği'ne İlişkin Beklentilerinin Belirlenmesi" isimli çalışması, Kodaman ve arkadaşlarının (2008) "Avrupa Birliği Bilinç Düzeyinin Ölçülmesi: Isparta İli Örneği" isimli çalışması, Kaya ve arkadaşlarının (2008) "Dicle Üniversitesi Öğrencilerinin Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliğine İlişkin Görüş ve Beklentileri" isimli çalışması, İnal ve Durna'nın (2009) "Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde Türk Medyası" isimli çalışması, Balkar ve Özkan'ın (2010) "İlköğretim okulu öğrencilerinin Avrupa Birliği'ne İlişkin Görüşleri" isimli çalışması dikkat çeken makaleler arasında yer almaktadır.

Konuyla ilgili yapılan çalışmaların araştırma alanı olarak seçtikleri örneklem; İşçi, Akademisyen, Öğretmen, Polis, Kamu Yöneticileri, İşadamı, Sanayici, Siyasetçi Şehir Sakinleri, İlk ve Orta öğretim öğrencileri ve Üniversite öğrencileri gibi farklı meslek ve sosyal gruplardan oluşmaktadır. Bu çalışmada yukarıda bahsedilen çalışmalardan farklı olarak Meslek Yüksekokulu öğrencileri örneklem olarak değerlendirmeye alınmıştır. Meslek Yüksekokulları ülkemizin tarım, ticaret, sanayi, hizmet ve bilişim alanlarının değişen ve gelişen ihtiyaçlarına yanıt verecek nitelikte ara eleman yetiştiren kurumlardır. Meslek Yüksekokullarında öğrenim görmekte olan öğrenciler çok yakın bir gelecekte ülkemizin tarım, ticaret, sanayi, hizmet ve bilişim sektörlerinin önemli bir iş gücü unsuru olarak çalışma hayatına atılacaklardır. Bu sebeple Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin ülkemizin geleceği açısından son derece önemli olan Avrupa Birliği hakkındaki algı ve tutumları ile Avrupa Birliği hakkındaki ekonomik ve özgürlükler anlamında beklentileri araştırılması gereken önemli bir konudur.

YÖNTEM

Araştırma evreni; Kırklareli Üniversitesine bağlı olarak öğrenim faaliyetlerini sürdüren Meslek Yüksekokulları'nda eğitim gören tüm öğrencilerdir. Evrenin belirlenmesinde Meslek Yüksekokulları'nda öğrenim gören öğrencilerin sayısı ve temel bilim alanlarının (Fen, Sosyal ve Sağlık) tümünün varlığı etkili olmuştur. Meslek Yüksekokulları'nda öğrenim gören öğrenciler; sosyal bilimlerin alanına

giren programlarda, (işletme yönetimi, muhasebe ve vergi uygulamaları, turizm, pazarlama, bankacılık ve sigortacılık, bilgi yönetimi, emlak ve emlak yönetimi, büro yönetimi, dış ticaret, maliye, sivil havacılık, iç mekân tasarımı), fen bilimlerinin alanına giren programlarda (elektrik, bilgisayar, grafik tasarım, kimya teknolojisi, otomotiv teknolojisi, tekstil teknolojisi, elektronik teknolojisi, inşaat teknolojisi, makine, mekantronik, gıda teknolojisi) ve sağlık bilimlerinin alanına giren programlarda (tıbbi hizmetler ve teknikler bölümü, sağlık bakım hizmetleri) eğitim görmektedirler. Erkuş'a (2001) göre; örneklem belirlemede olasılıklı örneklem yöntemlerinden basit rastgele örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Bu örnekleme; evrendeki her birimin örnekleme girme olasılığının eşit ve birbirinden bağımsız olduğu örneklem türüdür. Bağımsızlık ve eşitlik bu örnekleme türünün temelini oluşturmaktadır. Örneklem olarak ise devam zorunluluğu bulunan öğrenciler belirlenmiştir. Evrenin büyüklüğü 7500 öğrencidir. Örneklem olarak ise büyüklük 6500 öğrencidir ve bu öğrencilerin 3400 tanesine ulaşılmıştır. Örneklemde Kırklareli Üniversitesi'ne bünyesinde bulunan yedi meslek yüksekokulunun (Pınarhisar MYO, Vize MYO, Lüleburgaz MYO, Babaeski MYO, Sosyal Bilimler MYO, Sağlık Hizmetleri MYO ve Teknik Bilimler MYO) tüm programlarından öğrenciler vardır. Elde edilen verilerin tamamı değerlendirmeye alınmıştır. Fakat analiz sürecinde 247 anket formu eksik verilerinden dolayı değerlendirme dışında tutulmuştur ve toplamda 3153 anket verisi ile analizler yapılmıştır. Araştırma sürecinde Kırklareli Üniversitesi yönetiminden gerekli izinler alınmıştır. Elde edilen veriler SPSS 13.0 programı vasıtasıyla değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada; üniversite eğitimi alan öğrencilerin Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecine bakış açısının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, nicel veri elde etmek için bir ölçek tasarlanmıştır. Ölçekte 21 ifade yer almaktadır. Bu ifadelerden 11 tanesi Avrupa Birliği üyeliğinin sağlayacağı muhtemel ekonomik katkılarla ilgili ve 10 tanesi de ulusal ve kültürel katkılarla ilgilidir. Bu ölçek; Hayır'ın (2004) yılında yapmış olduğu "Avrupa Birliği-Türkiye İlişkileri" isimli çalışmasında kullandığı ifadelerden faydalanılarak oluşturulmuştur. Likert soru tipine göre hazırlanan ifadeler için 1 (kesinlikle katılmıyorum) - 5 (kesinlikle katılıyorum) arasında beşli bir cevaplandırma kriteri uygulanmıştır.

Yazıcıoğlu ve Erdoğan'a göre (2007) göre; Araştırmada kantitatif bir teknik olan anket tekniğinden yararlanılmıştır. Daha çok sosyal içerikli konularda ve araştırmalarda kullanılan anket tekniği, belli bir amaç ve plana göre düzenlenmiş soru listesidir.

Altunışık ve arkadaşlarına (2007) göre; anketlerin giderek yaygınlık kazanmasındaki en büyük sebeplerden biri bilgisayar destekli istatistik

programlarının yaygınlaşmasıdır. Bu programlar anketlerden elde edilen verilerin işlenmesini ve analiz edilmesini kolaylaştırmıştır.

Anketlerin sağladığı avantajların arasında çalışmanın geçerliliği ve güvenilirliği artırması sayılabilmektedir. Ayrıca anketler sayesinde araştırmacılar, her bireyin aynı soru setine cevap vermesi ve yüksek sayıda kişiye uygulanabilmesi gibi sebeplerle ideal veri toplama aracına sahip olabilmektedirler.

BULGULAR VE TARTIŞMALAR

Araştırma kapsamında öğrencilerin ölçülen demografik özellikleri; cinsiyet, yaş, sınıf, ailelerin gelir durumu, öğrencilerin bölümleri ve Avrupa Birliği üyeliğine bakışlarıdır. Bu bölümde demografik faktörler ile Avrupa Birliği üyeliği bakış açısı arasındaki ilişkiler ile ilgili bulgulara yer verilmektedir.

Öğrencilerin Demografik Özellikleri; araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet durumuna göre dağılımına bakıldığında araştırma grubunun, %45.2 ile 1424 bayan öğrenciden ve %44.1 ile 1390 bay öğrenciden oluştuğu görülmektedir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %57.0 ile 1798 öğrenci 20 yaş ve altı, %29.6 ile 932 öğrenci 21-25 yaş aralığında, %4.9 ile 156 öğrenci 26-30 yaş aralığında ve %5.6 ile 177 öğrenci 31 yaş ve üzeri yaş grubunda yer almaktadır. Öğrencilerin %44.4 ile 1399 öğrenci birinci sınıfta ve %45.1 ile 1422 öğrenci ikinci sınıfta eğitim görmektedir. Öğrencilerin ailelerinden %15.5 ile 488 tanesi 500 TL ve altında, %55.9 ile 1764 tanesi 501TL-1500 TL aralığında, %15.1 ile 477 tanesi 1501TL-2500 TL ve %3.5 ile 111 tanesi 2501 TL ve üzerinde aylık gelire sahip ailelerdir. Çalışmaya katılan öğrencilerden %53.1 ile 1673 öğrenci sosyal temelli alanlarda, %35.1 ile 1106 öğrenci fen temelli alanlarda ve %8.8 ile 276 öğrenci sağlık temelli alanlarda eğitim görmektedir. Öğrencilerden %46.6 ile 1468 kişi Avrupa Birliği’ne katılma konusunda olumlu bakışa sahip iken, %48.1 ile 1517 öğrenci Avrupa Birliği’ne katılım konusunda olumsuz görüşe sahiptirler.

Avrupa Birliği Bakış Açısı Ölçeği Faktör Analiz; faktör analizi iki aşamadan oluşmaktadır. Ölçekteki 21 madde ile yapılan ilk analiz sonucunda KMO örneklem yeterliliği katsayısı 0,864 ve anlamlılık değeri $p<0,001$ çıkmıştır. Bu değerler verilerin faktör analizine tabi tutulabileceğini göstermektedir. Birinci faktör analizinde 21 madde, özdeğeri 1’in üzerinde toplam 2 faktör altında toplanmıştır. Ancak 3., 4., 7., 9., 11. ve 16. maddelerin birden fazla faktöre binişik yüklenmesi nedeniyle faktör analizinden çıkartılmıştır ve kalan 15 madde ile ikinci bir faktör analizi gerçekleştirilmiştir. İkinci faktör analizinin KMO değeri 0,892 ve anlamlılık değeri $p<0,001$ çıkmıştır. İkinci faktör analizi sonucunda, 15 madde, özdeğeri 1’in üzerinde 2 faktör altında toplanmıştır. Ancak 20. ve 21. maddeler anlamlı olarak boyutlandırılmaması nedeniyle analizden çıkarılmıştır. Tekrar

edilen faktör analizi sonucunda elde edilen faktörler araştırmacılar tarafından, sırasıyla “Ekonomik Katkılar” ve “Kültürel ve Ulusal Katkılar” olarak isimlendirilmişlerdir.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özelliklere Göre Dağılımı

		N	%			N	%
Cinsiyet	Bayan	1424	45.2	Gelir Düzeyi	1501-2500	477	15.1
	Bay	1390	44.1		2501 ve +	111	3.5
	Cev.	339	10.8		Cev.	333	9.9
Yaş	20 Yaş -	1798	57.0	Bölümler	Sosyal	1673	53.1
	21-25	932	29.6		Fen	1106	35.1
	26-30	156	4.9		Sağlık	276	8.8
	31 ve +	177	5.6		Cev.	98	3.1
	Cev.	90	2.9				
Sınıf	I. Sınıf	1399	44.4	AB Görüşünüz	Evet	1468	46.6
	II. Sınıf	1422	45.1		Hayır	1517	48.1
	Cev.	332	10.5		Cev.	168	5.3
Gelir Düzeyi	500TL -	488	15.5	Toplam		3153	
	501-1500	1764	55.9				

Tablo 2. Avrupa Birliği Bakış Açısı Ölçeği Faktör Analiz

Faktörler	Faktör Yükleri	Özdeğer	Açıklanan Varyans %	Alpha
Faktör 1: Ekonomik Katkılar		4,742	36,47	,730
Yeni iş sahaları açılır.	,831			
Yeni iş imkânları oluşur.	,809			
Vatandaşlarımız daha iyi olanaklara kavuşur.	,636			
Ekonomik gelişmeleri olumlu etkiler.	,630			
Yerli ürünler için yeni pazarlar açar.	,617			
Üretim sektörünün canlanmasını sağlar.	,563			
Kişi başına düşen gelir artar.	,352			
Faktör 2: Kültürel ve Ulusal Katkılar	1,248	9.602	,693	
Fikir, ifade ve inanç özgürlüğüne katkı sağlar.	,718			
İç ve dış barışa olumlu katkı sağlar.	,716			
Eğitim sistemine olumlu katkı sağlar.	,630			
Modernleşme sürecine katkı sağlar.	,575			
Ülkemiz doğu-batı arasında politik-kültürel köprü haline gelir.	,514			
Türk kültürüne olumlu katkı sağlar.	,508			

Notlar: Varimax Rotasyonlu Temel Bileşenler Faktör Analizi Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği=, 892, Bartlett's Test of Sphericity: $p < 0,000$ (Chi-Square 11849,416, $df=78$) Toplam Varyans: 46,077.

Değişkenlerin Ortalaması ve Standart Sapması; çalışmada kullanılan değişkenler faktör analizine tabi tutulmuştur. Avrupa Birliği'ne bakış açısı değişkenleri faktör analiziyle iki boyutta toplanmıştır. Bu boyutlar; ekonomik katkılar ve kültürel ve ulusal katkılar olarak isimlendirilmiştir. Faktör analizleri sonucunda ortaya çıkan bu iki boyutun ortalamaları ve standart sapmaları tablo 3'de verilmiştir. Tablo 3'e göre; ekonomik katkılar boyutunun ortalaması 3,2162 ve standart sapması, 93008'dir. Bu değerlere göre ekonomik katkılar boyutunda yer alan değişkenlerin "kararsızım – katılıyorum" aralığında toplandığını söyleyebiliriz. Kültürel ve ulusal katkılar boyutunun ortalaması 3,0770 ve standart sapması ,88061'dir. Kültürel ve ulusal katkılar boyutunda yer alan değişkenler de "kararsızım – katılıyorum" aralığında toplandığını fakat kararsızım ortalamasına daha yakın toplandığını söyleyebiliriz.

Tablo 3. Değişkenlerin Ortalamaları Ve Standart Sapmaları

	<i>Olanaklar / Özgürlükler</i>	<i>Ekonomik Beklentiler</i>
<i>Kişi</i>	3153	3153
<i>Cevaplamayan</i>	0	0
<i>Ortalama</i>	3,2162	3,0770
<i>Standart Sapma</i>	,93008	,88061

Boyutların Orta Değer 3'ten Farklılığının Bir Örneklem T-testi; bir örneklem t-testi ile Avrupa Birliği Bakış Açısı boyutlarının 5'li Likert tipi ölçekte orta değer 3'ten istatistiksel olarak farklı olup olmadıkları incelenmektedir. Ekonomik katkılar boyutunun ortalaması $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde orta değer 3'ten yüksek çıkmıştır. Ekonomik katkılar boyutunun değeri ise istatistiksel olarak orta değer 3'ten anlamlı bir farklılık göstermektedir. T-testinin sonuçları Tablo 4'te verilmektedir. Avrupa Birliği Bakış Açısı boyutları içinde ekonomik katkılar boyutu en yüksek ortalamaya sahiptir ($X=3,21$). Yani öğrenciler Avrupa Birliği'ne üyelik sonrasında üyeliğin ülkemize ekonomik katkı sağlayacağına inanmaktadırlar. Öğrenciler üyeliğin; ülkemize kültürel ve ulusal katkı sağlayacağına da inanmaktadırlar ($X=3,07$). Fakat bu boyuta olan inanç daha düşük düzeyde kalmaktadır.

Tablo 4. Boyutların Farklılığının Bir Örneklem T-Testi

Boyutlar	Ortalama	Standart Hata	t-değeri	p-değeri
Ekonomik Katkılar	3,21	,93008	13,053	,000
Kültürel ve Ulusal Katkılar	3,07	,88061	4,911	,000

Avrupa Birliği Bakış Açısı Boyutlarının Cinsiyet Değişkeni Açısından T-test Sonuçları; yapılan bağımsız örneklem t-testine göre grupların ortalamaları arasındaki farkı P değeri göstermektedir. Analize dâhil edilen boyutlarla cinsiyet değişkeni arasında $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde bir farklılık ortaya konmuştur. Buna göre hem ekonomik katkılar boyutunda hem de kültürel ve ulusal katkılar boyutunda anlamlı bir fark görülmektedir (2,484, $p > 0,005$; 5,265, $p > 0,005$). Buna göre bayan öğrenciler erkek öğrencilere oranla Avrupa Birliği üyeliğinin ekonomik katkı sağlayacağı konusunda daha pozitif yaklaşım içindedirler. Aynı şekilde bayan öğrenciler erkek öğrencilere kıyasla Avrupa Birliği üyeliğinin kültürel ve ulusal düzeyde ülkemize katkı sağlayacağı görüşünde birleşmişlerdir.

Tablo 5.Cinsiyet Değişkeni Açısından T-Test Sonuçları

Boyutlar	Erkek	Kadın	t-değeri	p-değeri
Ekonomik Katkılar	3,16	3,25	2,484	,013
Kültürel ve Ulusal Katkılar	3,00	3,18	5,265	,000

Avrupa Birliği Bakış Açısı Boyutlarının Sınıf Değişkeni Açısından T-test Sonuçları; yapılan bağımsız örneklem t-testine göre grupların ortalamaları arasındaki farkı P değeri göstermektedir. Analize dâhil edilen boyutlardan sadece ekonomik katkılar boyutuyla sınıf değişkeni arasında $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde anlamlı bir farklılık ortaya konmuştur (-2,878, $p > 0,005$). Buna göre ikinci sınıf öğrenciler birinci sınıf öğrencilere oranla Avrupa Birliği üyeliğinin ülkemizin ekonomik gelişimine daha fazla katkı sağlayacağı görüşünde birleşmişlerdir. Kültürel ve ulusal katkılar boyutuyla sınıf değişkeni arasında ise $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde bir farklılık ortaya konamamıştır.

Tablo 6.Sınıf Değişkeni Açısından T-Test Sonuçları

Boyutlar	I.Sınıf	II.Sınıf	t-değeri	p-değeri
Ekonomik Katkılar	3,16	3,26	-2,878	,004
Kültürel ve Ulusal Katkılar	3,10	3,08	,645	,519

Avrupa Birliği Bakış Açısı Boyutlarının AB Katılım Değişkeni Açısından T-test Sonuçları; yapılan bağımsız örneklem t-testine göre grupların ortalamaları arasındaki farkı P değeri göstermektedir. Analize dâhil edilen boyutlarla AB'ye katılım değişkeni arasında $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde hem ekonomik katkılar hem de kültürel ve ulusal katkılar boyutunda anlamlı bir farklılık ortaya konmuştur (25,907, $p > 0,005$; 22,398, $p > 0,005$).

Tablo 7.AB'ye Katılım Değişkeni Açısından T-Test Sonuçları

Boyutlar	Evet	Hayır	t-değeri	p-değeri
Ekonomik Katkılar	3,60	2,83	25,907	,000
Kültürel ve Ulusal Katkılar	3,40	2,74	22,398	,000

Buna göre AB'ye katılım konusunda olumlu görüş bildiren öğrenciler üyeliğin hem ekonomik hem de kültürel ve ulusal anlamda ülkemize katkı sağlayacağı konusunda ortak görüşe varmışlardır.

AB'ye Bakış Açısı Boyutlarının Yaş Değişkeni Açısından ANOVA Sonuçları; yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, AB'ye bakış açısı boyutlarının yaş değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği bulunmuştur. AB bakış açısı boyutlarından kültürel ve ulusal katkılar boyutunda anlamlı bir fark görülmektedir (2,070, $p>0,005$). Yapılan Tamhane testi sonucunda bu farklılığın; 31 yaş ve üzeri yaş grubunda yer alan öğrencilerle ($X=3,08$), 20 yaş ve altı yaş grubunda yer alan öğrenciler ($X=3,11$) arasında olduğu sonucuna varılmıştır. Buna göre 20 yaş ve altında yer alan öğrenciler 31 ve üzeri yaş grubunda yer alan öğrencilere göre Avrupa Birliği üyeliğinin kültürel ve ulusal anlamında ülkemize pozitif katkı sağlayacağı görüşünde birleşmişlerdir.

Tablo 8. Yaş Değişkeni Açısından Anova Analizi

Faktör	Gruplar	Ortalama	Varyansların Eşitliği Modeli			
			Levene	P	F	P
Ekonomik Katkılar	20 Yaş ve Altı	3,18	2,935	,020	2,070	,082
	21-25 Yaş	3,23				
	26-30 Yaş	3,23				
	31 Yaş ve +	3,38				
Kültürel ve Ulusal Katkılar	20 Yaş ve Altı	3,11	2,090	,080	2,718	,028
	21-25 Yaş	3,02				
	26-30 Yaş	2,95				
	31 Yaş ve +	3,08				

AB'ye Bakış Açısı Boyutlarının Gelir Değişkeni Açısından ANOVA Sonuçları; yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, AB'ye bakış açısı boyutlarının gelir düzeyi değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Tablo 9. Gelir Değişkeni Açısından Anova Analizi

Faktör	Gruplar	Ortalama	Varyansların Eşitliği Modeli			
			Levene	P	F	P
Ekonomik Katkılar	500 TL Altı	3,29	4,855	,001	1,935	,102
	501TL-1500TL	3,19				
	1501TL-2500TL	3,26				
	2501TL ve +	3,18				
Kültürel ve Ulusal Katkılar	500 TL Altı	3,06	2,386	,049	1,160	327
	501TL-1500TL	3,06				
	1501TL-2500TL	3,12				
	2501TL ve +	2,94				

AB'ye Bakış Açısı Boyutlarının Bölüm Değişkeni Açısından ANOVA Sonuçları; yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda, AB'ye bakış açısı boyutlarının bölüm değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği bulunmuştur. AB bakış açısı boyutlarından hem ekonomik katkılar hem de kültürel ve ulusal katkılar boyutunda anlamlı farklılıklar görülmektedir (4,874, $p>0,005$; 3,298, $p>0,005$). Yapılan Scheffe testi sonucunda ekonomik katkılar boyutundaki bu farklılığın sosyal bilimlerin alanına giren bölümlerde okuyan öğrenciler ($X=3,27$) ile fen bilimlerin alanına giren bölümlerde okuyan ($X=3,13$) öğrenciler arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre sosyal bilimlerin alanına giren bölümlerde okuyan öğrenciler fen bilimlerinin alanına giren bölümlerde okuyan öğrencilere oranla Avrupa Birliği üyeliğinin ülkemize ekonomik olarak daha fazla katkı sağlayacağı görüşünde birleşmişlerdir. Ayrıca yapılan Scheffe testi sonucuna göre; kültürel ve ulusal katkı anlamında farklılığında sosyal bilimlerin alanına giren bölümlerde okuyan öğrenciler ($X=3,11$) ile fen bilimlerinin alanına giren bölümlerde okuyan öğrenciler ($X=3,02$) arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre; sosyal bilimlerin alanına giren bölümlerde okuyan öğrenciler, fen bilimlerinin alanına giren bölümlerde okuyan öğrencilere oranla Avrupa Birliğine üyeliğin ülkemize kültürel ve ulusal katkı sağlayacağı görüşüne daha pozitif yaklaşmaktadırlar.

Tablo 10. Bölüm Değişkeni Açısından Anova Analizi

Faktör	Gruplar	Ortalama	Varyansların Eşitliği Modeli			
			Levene	P	F	P
Ekonomik Katkılar	Sosyal Bil.	3,27	16,313	,000	4,874	,002
	Fen Bil.	3,13				
	Sağlık Bil.	3,23				
Kültürel ve Ulusal Katkılar	Sosyal Bil.	3,11	5,185	,001	3,298	,020
	Fen Bil.	3,02				
	Sağlık Bil.	3,01				

DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Bu çalışma, uygulamanın kısıtları nedeniyle örneklem olarak tek bir üniversite ve ona bağlı meslek yüksekokulu öğrencileri seçilerek yapılmıştır. Konunun daha kapsamlı incelenmesi ve bulguların genellenebilir olması için gelecekte yapılacak araştırmanın kapsamı genişletilerek bir üniversitenin tüm öğrencileri araştırma kapsamına alınarak gerçekleştirilebilir. Bu sınırlılıklar çerçevesinde; çalışmaya dâhil edilen öğrenciler Avrupa Birliği'ne üyeliğin ülkemizin gelişimine ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda katkı sağlayacağına inanmaktadırlar (%46.6). Ancak öğrencilerin Avrupa Birliği'ne ilişkin sahip oldukları bu olumlu algıya rağmen Avrupa Birliği'ne katılım konusunda farklı bir yaklaşıma sahip oldukları da

anlaşılmaktadır. Zira öğrencilerin %48,1'i ülkemizin AB'ye üye olarak katılımı konusunda olumsuz görüşe sahiptirler.

Çalışma sonucunda; bayan öğrencilerin erkek öğrencilere oranla Avrupa Birliği üyeliğinin; ülkemize hem ekonomik anlamda katkı hem de kültürel ve ulusal anlamda katkı sağlayacağına inandıklarını ortaya koymaktadır. Ayrıca ikinci sınıf düzeyinde bulunan öğrenciler; birinci sınıf düzeyindeki öğrencilere oranla Avrupa Birliği üyeliğinin ülkemize ekonomik katkı sağlayacağı konusunda daha pozitif düşünmektedirler.

Yirmi yaş ve altı yaş grubunda yer alan öğrenciler otuz ve üzeri yaş grubundaki öğrencilere oranla üyeliğin ülkemizin kültürel ve ulusal gelişimine katkı sağlayacağını düşünmektedirler.

Öğrencilerin eğitim aldıkları temel bilim alanları Avrupa Birliği üyeliğine bakış açılarını da etkilemektedir. Sosyal bilimlerin alanına giren bölümlerde eğitim alan öğrenciler fen bilimlerinin alanına giren bölümlerde okuyan öğrencilere göre Avrupa Birliği üyeliğinin ülkemize hem ekonomik anlamda hem de kültürel ve ulusal anlamda katkı sağlayacağını düşünmektedirler. Öğrenci gruplarından sosyal bilimlere ait bölümlerde okuyan öğrenciler Avrupa Birliği üyeliğine “evet” ağırlıklı yaklaşım sergiler iken, fen ve sağlık bilimlerine ait bölümlerde okuyan öğrenciler üyeliğe “hayır” ağırlıklı bir yaklaşım sergilemektedirler.

KAYNAKÇA

ALTUNIŞIK, Remzi, **COŞKUN**, Recai, **BAYRAKTAROĞLU**, Serkan ve **YILDIRIM**, Engin, 2007, Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı, Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

BALKAR, Betül ve **ÖZGAN**, Habib, 2010, “İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Avrupa

Birliği'ne İlişkin Görüşleri”, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(29), ss.37-52.

BOZKURT, Veysel, 1991, Avrupa Birliği: İşçi Sendikalarının, İşverenlerin, Siyasal Kurumların Ve Kamuoyunun Tutumu Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

BULUT, Fethullah, 2010, Avrupa Birliği'ne Katılım Sürecinde Polis Yöneticilerinin

İnsan Hakları Algılaması: Ankara Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

CANBOLAT, İbrahim, 2002, Küreselleşen Dünya ve Türkiye Aşkın Değerler, Kurumlar

ve Politikalar Açında İlişkiler, Sorunlar. Bursa: Vipaş Yayınları.

DEDMAN, John Martin, 1996, TheOriginsand Development of theEuropeanUnion,

1945-95: A History of European Integration, London: RoutledgePublishment, First Press.

DEMİR, Ömer, 2005, Türkiye’de Bireylerin Avrupa Birliğine Bakışı, Ankara:T.C.

Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü.

ERDOĞAN, Esmâ, 2006, Refah Partisi Döneminden Adalet ve Kalkınma Partisi

Dönemine İslami Kadınların AvrupaBirliği Algılaması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sabancı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ERDOĞAN, İrfan ve **KORKMAZ**, Alemdar, 2005, Öteki Kuram: Kitle İletişim Kuram

ve Araştırmalarının Tarihsel ve Eleştirel Bir Değerlendirmesi, Ankara: Erk Yayınları, 2.Baskı.

ERKUŞ, Adnan, 2011, Davranış Bilimleri İçin Bilimsel Araştırma Süreci, Ankara:

Seçkin Yayıncılık, 3.Baskı.

ESEN, Erol, 2006, “Yerel Yönetimlerin Avrupa Birliği Konusunda Eğitim Gereksinimleri: Görüşler ve Öneriler”,*Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 15 (3), ss.7-26.

ESENDEMİR, Şerif, 2002, “Osmanlı-Türk Aydınımın Batı Algısından AB Politikası”, *Tezkire Dergisi*, 11 (29), ss.137-148.

FOTİOU, Eleni, 2007, Türkiye'deki Politik Elitlerin AvrupaBirliği Tam Üyeliği İçin Gerekli Kriterleri Algılayışları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

GENÇ, Osman, 2007, AvrupaBirliği'ne Uyum Sürecinde Türk Polisinin İnsan Hakları Konusundaki Eğitimi Ve İnsan Hakları Algılaması (Afyonkarahisar Örneği Üzerinde İnceleme), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

GERVEN, Van Walter, 2005, "The European Union" A Polity Of States And Peoples, USA: Stanford University Press.

GÜREŞÇİ, Ertuğrul, 2006, "Türkiye Avrupa Birliği (AB) İlişkileri Sürecinde Kamuoyunun Tutumu ve Değerlendirilmesi", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 1(7), 72-85.

HAYIR, Meryem, 2004, "Avrupa Birliği-Türkiye İlişkileri (Halkın ve Sanayicinin AB Konusundaki Düşünceleri)", *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, ss.240-256.

İNAL, Ayşe ve **TEZCAN**, Durna, 2009, "AB'ye Üyelik Sürecinde Türk Medyası", *Avrupa Topluluğu Araştırma Merkezi Akademik Dergisi (ATAUM)*, 2 (8), ss.65-87.

KAÇAR, Zahide, 2004, Avrupa Birliği Sürecince Türkiye'deki Siyasi Partilerin Tutumları: Milli Nizam Partisi'nden Adalet ve Kalkınma Partisi'ne, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

KAÇMAZOĞLU, Bayram, 2002, "Türkiye Avrupa Birliği Üzerine Sorular ve Görüşler", *Eurasian Journal of Educational Research*, 7.

KAKİLLİ, Adnan, **AKINCI**, Tahir Çetin ve **YILMAZ**, Özgür, 2007, "Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Elektrik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Avrupa Birliği'ne İlişkin Beklentilerinin Belirlenmesi", *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (13), ss.33-45.

KAYA, İlhan, **KILIÇ**, Taner ve **YILDIRIM**, Ahmet, 2008, "Dicle Üniversitesi Öğrencilerinin Türkiye'nin Avrupa Birliği Üyeliğine İlişkin Görüş ve Beklentileri", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (23), ss.254-273.

KODAMAN, Timuçin, **KANAT**, Selim, **SARAÇ**, Esmé, **İLBOĞA**, Mustafa ve **ESER**, Bahadır, 2008, "Avrupa Birliği Bilinç Düzeyinin Ölçülmesi: Isparta İli Örneği", *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, ss.201-227.

KURTOĞLU, Sergün, 2010, Avrupa'da Yaşayan Türklerin Avrupa Birliği'ne İlişkin Kamu Gündemi Oluşması Sürecinde Avrupa Birliği'ne Yönelik Tutumlarının Kalitatif Bir Değerlemesi: Avusturya Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ÖZTÜRK, A., 2009, 2007 Genel Seçimlerinde Siyasi Partilerin Avrupa Birliği'ne Yönelik Tutumları ve Bu Tutumların Medyaya Yansımaları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

POYRAZ, Zeynep, 2008, Türk Toplumunun AvrupaBirliği'ne Üyeliği Algılama Düzeyi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

REÇBER, Kamuran, 2005, "Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Üye Adaylığının Topluluklar Yargısı Açısından Geçerliliği", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 4 (60), ss.196-211.

SEZEN, Çağrı Volkan, 2008, "Türk Dış Ticaret Yöneticilerinin, Türkiye'nin AvrupaBirliği'ne Üyeliği Yönündeki Tutumlarının İstatistiksel Analizi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

ŞAHİN, Mustafa Ozan, 2011, Türkiye'de 2007 Milletvekili Genel Seçimleri Işığında: Siyasal Partiler Ve Seçmenlerinin AvrupaBirliği'ne Yönelik Tutumları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

TANDIROĞLU, Işıl, 2008, AvrupaBirliği İngilizce Dil Portföyü ve Avrupa Ortak Başvuru Metni'de Tanımlanan Öğretmenler İçin Gerekli Özelliklerin Öğretmenler Tarafından Şu An Sahip Oldukları ve Ulaşmak İstedikleri Özellikler Çerçevesinde Nasıl Algılandığını Ortaya Çıkarmak: Örnek Olay İncelemesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

YAZICIOĞLU, Yahşi ve **ERDOĞAN**, Samiye, 2007, SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Detay Yayıncılık Genişletilmiş 2. Baskı.